

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen angående stämpelskatt**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att i lagen angående stämpelskatt tas in stadganden om ett förhandsbeskedsförfarande. Förhandsbesked skall meddelas av den centralskattenämnd som avses i beskattningslagen.

Dessutom föreslås det att i stadgandena om stämpelbeskattning av fordringsbevis görs de

ändringar som beror på att lagstiftningen om finansiella institut samt studiestödslagstiftningen har ändrats.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Förhandsbesked om stämpelskatteskyldighet

Stämpelskatt skall betalas för överlåtelse av fastighet, överlåtelsehandling som gäller arrendetomt i stad jämte där befintliga byggnader och överlåtelse av värdepapper som sker utanför fondbörsen eller OTC-förfarandet. Stämpelskatt skall också betalas för utfärdande av skuldebrev och andra fordringsbevis och vid ansökan om betalning för dem. Stämpelskatt uppbärs numera endast för vissa expeditioner som nämns i lagen. För övriga expeditioner uppbärs sedan ingången av 1994 avgifter i enlighet med ministeriebeslut som utfärdats med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Myndigheten bestämmer stämpelskatten för lagfart och för överföring av arrendetomt i stad jämte byggnader. Stämpelbeskattningen vid överlåtelse av värdepapper och vid kreditgivning är däremot självbeskattning. Myndigheten bestämmer den stämpelskatt som skall betalas vid ansökan om inteckning eller betalning. Stämpelskatten betalas i pengar till ett pen-

ninginstitut, och vid handlingen fästs ett kvitto varav den betalda skatten framgår. Fr.o.m. ingången av 1994 används inte längre stämpelmärken.

När lagfart söks är den som söker lagfarten skyldig att betala stämpelskatt. Han är också skyldig att betala stämpelskatt för tidigare fång. Vid omsättning av värdepapper har skyldigheten att betala stämpelskatt för överlåtelsen ordnats genom ansvarsstadganden så att flera ansvarar för betalningen av stämpelskatten, men skattskyldigheten har inte definierats.

Lagen angående stämpelskatt (662/43) är från 1943. Dess stadganden om skatteplikt grundar sig på endast ett fåtal allmänna stadganden. Då såväl kreditmarknaden som omsättningen av värdepapper har förändrats och nya medel för omsättningen har kommit ut på marknaden, har det uppstått tolkningsproblem vid tillämpningen av lagen angående stämpelskatt. Till lagen har under årens lopp fogats nya stadganden om skattefrihet, vilket också det har medfört nya problem vid tillämpningen.

I lagen angående stämpelskatt finns inget stadgande om möjlighet att få förhandsbesked. Det har i olika sammanhang fästs uppmärk-

samhet vid avsaknaden av denna möjlighet. Kommissionen för reformering av stämpelbeskattningen föreslog i sitt betänkande (kommittébetänkande 1971:B 58) att i lagen bör tas in ett stadgande om möjlighet till förhandsbesked. En arbetsgrupp som undersökte beskattningen av överlåtelse av tillgångar ansåg i sin promemoria (1990:FM 13) att vid stämpelbeskattningen bör finnas möjlighet till förhandsbesked. I betänkandet av kommissionen för utvecklande av rättsskyddet vid beskattningen (kommittébetänkande 1992:7) finns ett förslag till stadgande om förhandsbesked. I alla utredningarna föreslås det att förhandsbesked skall meddelas av centralskattenämnden. När riksdagen godkände regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen angående stämpelskatt (reg. prop. 30/1993 rd.) förutsatte den att regeringen med det snaraste utreder om det förhandsbeskedsförfarande som för närvarande tillämpas i inkomstbeskattningen kunde utsträckas också till stämpelbeskattningen.

Enligt 69 § (527/75) beskattningsslagen kan den centralskattenämnd som finns vid skattestyrelsen, om det anses vara av synnerlig vikt för den skattskyldige eller för den som är skyldig att verkställa förskottsnehållning eller såvida det med tanke på lagens tillämpning i andra likartade fall eller med hänsyn till enhetligheten i beskattningspraxis är viktigt att få saken avgjord, på ansökan meddela förhandsbesked om stats- eller kommunalskatt eller förskottsuppbörd. Förhandsbesked skall, om sökanden yrkar på det, med bindande verkan tillämpas vid den beskattning eller förskottsuppbörd för vilken förhandsbeskedet meddelats.

Centralskattenämnden har en ordförande och åtta andra medlemmar, som jämte sina suppleanter förordnas av statsrådet för perioder av fem år. Av medlemmarna skall en förordnas bland tjänstemännen vid finansministeriet och en bland tjänstemännen vid skattestyrelsen samt två bland de personer som har föreslagits av kommunernas centralorganisationer. Närmare stadganden om centralskattenämndens uppgifter har utfärdats i förordningen om centralskattenämnden (448/59).

Skattepåföljderna inom stämpelbeskattningen är ofta betydande, varför det är viktigt för den skattskyldige att han har möjlighet att få bindande förhandsbesked om stämpelskattskyldigheten. Vid den stämpelbeskattning

som hänför sig till överlåtelse av tillgångar gäller det ofta situationer där det också är fråga om inkomstbeskattning. Stämpelbeskattning vid överlåtelse av värdepapper och vid kreditgivning tillämpas på verksamhet som sker på företagsekonomiska grunder och hänför sig till en omfattande målgrupp i en konkurrenssituation. Den myndighet som meddelar förhandsbeskedet bör vara centralskattenämnden.

Med stöd av vad som sagts ovan föreslås det att till lagen angående stämpelskatt fogas en ny 91 § enligt vilken centralskattenämnden på ansökan meddelar förhandsbesked om skyldigheten att betala stämpelskatt. Förhandsbeskedet skall, om den skattskyldige yrkar på det, med bindande verkan tillämpas under den tid för vilken det har meddelats. Ansökan om förhandsbesked kan göras av den skattskyldige, en ansvarsskyldig eller av den som överlåter tillgångarna. Skyldigheten att betala stämpelskatt på lagfart kan intressera också den som planerar försäljning av en fastighet. Trots att skatten vid stämpelbeskattningen av fordringsbevis betalas av den som får krediten, ansvarar banken eller penninginstitutet för den, varför också dessa skall ha rätt att ansöka om förhandsbesked. Ändring i ett beslut om förhandsbesked söks på samma sätt som i fråga om centralskattenämndens beslut om förhandsbesked vid inkomstbeskattningen.

1.2. Kreditinstitutslagstiftningen

Enligt 47 § lagen angående stämpelskatt skall stämpelskatt betalas för ett skuldebrev och ett checkräknings- eller annat låneavtal, då det inlämnas till en depositionsbank, ett kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet, någon annan sammanslutning som nämns särskilt i stadgandet eller någon annan inrättning eller kassa som idkar lånerörelse. I 51 § lagen angående stämpelskatt stadgas om fordringsbevis som är befriade från stämpelskatt som skall betalas då fordringsbevis utfärdas eller in-teckning söks. Paragrafen innehåller hänvisningar till depositionsbanker och kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet samt till de säkerhetsfonder som avses i 48 § lagen om depositionsbankernas verksamhet. I 15 § lagen angående stämpelskatt har växlar som depositionsbanker, kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverk-

samhet, värdepappersförmedlingsföretag, försäkringsanstalter och i Finland belägna filialer till utländska kreditinstitut har utställt på varandra befriats från stämpelskatt som skall betalas på växlar.

Lagen om depositionsbankernas verksamhet och lagen om finansieringsverksamhet har ersatts av kreditinstitutslagen (1607/93), som trädde i kraft vid ingången av detta år. Den nya lagen tillämpas på sammanslutningar på vilka tidigare har tillämpats lagen om depositionsbankernas verksamhet eller lagen om finansieringsverksamhet. På grund av den nya lagstiftningen föreslås det att 15, 47 och 51 §§ lagen angående stämpelskatt ändras så att i dem i stället för depositionsbanker och kreditinstitut enligt lagen om finansieringsverksamhet nämns kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen. Dessutom föreslås det att hänvisningarna till de säkerhetsfonder som avses i 48 § lagen om depositionsbankernas verksamhet, Andelsbankernas Centralbank Ab och Sparbankernas Centralaktiebank i 51 § ändras i överensstämmelse med den nya lagstiftningen.

1.3. Studiestödslån

Enligt 51 § lagen angående stämpelskatt är skuldebrev över lån som avses i bl.a. lagen om studiestöd (28/72) och lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) befriade från stämpelskatt som skall betalas då fordringsbevis utfärdas eller in-teckning söks. De nämnda lagarna samt lagen om studiestödsförvaltningen (113/92) har ersatts av lagen om studiestöd (65/94), nedan den nya lagen om studiestöd, som träder i kraft den 1 maj 1994. I fråga om studiestödet tillämpas den nya lagen om studiestöd på stöd som beviljas högskolestuderande för tiden efter den 1 juni och studerande vid andra läroanstalter för tiden efter den 1 juli 1994.

I samband med reformen har förutsättningarna för beviljande av studiestöd ändrats närmast så att den ekonomiska behovsprövningen i fråga om stödet har lindrats något till den del den baserar sig på föräldrarnas ekonomiska ställning. Föräldrarnas ekonomiska ställning inverkar inte längre på det stöd som beviljas andra studerande än högskolestuderande, om den studerande har fyllt 20 år. På det stöd som beviljas yngre studerande inverkar endast föräldrarnas inkomster men inte längre deras

förmögenhet. Förutsättningarna för beviljande av studiestöd kvarstår oförändrade i fråga om högskolestuderande. Tillämpningsområdet för studiestöd och antalet stödtagare förblir ungefär lika stort som i dag. På grund av reformen av lånesystemet väntas dock efterfrågan på lån minska väsentligt.

Också skuldebrev över studielån enligt det nya studiestödssystemet föreslås bli befriade från stämpelskatt. De gällande stadgandena skall tillämpas på skuldebrev över studielån enligt det nuvarande systemet för studielån, även om lånen lyfts efter lagändringen.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

I ärenden som gäller förhandsbesked uppbärs avgifter i enlighet med finansministeriets beslut som utfärdats med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten. Avgifterna uppbärs till ett belopp som motsvarar kostnaderna för behandlingen av ärendet. Möjligheten att få förhandsbesked minskar antalet onödiga besvär och de utgifter som dessa medför för staten.

Det har uppskattats att den totala efterfrågan på nya studielån i samband med studiestödsreformen kommer att minska från ca 1 500 milj. mk till under 500 milj. mk. Beloppet av stämpelskatt för skuldebrev över studielån skulle uppgå till högst ca 7 milj. mk.

Ändringarna till följd av kreditinstitutslagstiftningen innebär ingen förändring av intäkterna av stämpelskatten eller skattebasen.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Om stämpelskatt innan denna lag trätt i kraft har betalats för ett skuldebrev över ett lån som avses i den nya lagen om studiestöd, återbärs skatten till låntagaren på ansökan, som riktas till länsskatteverket. På skuldebrev

över lån som beviljats för studieåret 1993-1994 tillämpas dock fortfarande de stadganden som gällde innan lagen trädde i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen angående stämpelskatt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/43) 15 §, 47 § 1 mom., 51 § 1 mom. och rubriken för 13 kap.,

av dessa lagrum 15 § sådan den lyder i lag av den 13 november 1992 (1033/92), 47 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 20 december 1991 (1555/91) och 51 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 26 juni 1992 (555/92), och

fogas till lagen i stället för den 91 § som upphävts genom lag av den 15 augusti 1980 (608/80) en ny 91 §, som samtidigt överförs till 13 kap., som följer:

15 §

Befriade från stämpelskatt enligt 14 § är:

1) handlingar som utfärdats i stället för dödade handlingar, om dessa bevisligen har varit försedda med stadgad stämpel,

2) duplett av handling,

3) anmälan till understödsregistreret,

4) växel som skall betalas utom Finland, en med vederbörlig stämpel försedd duplett av växel samt av penninginrättning utställd egen växel som är avsedd för förmedling av betalningar samt

5) växlar som kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen (1607/93), värdepappersförmedlingsföretag, försäkringsanstalter och i Finland belägna filialer till utländska kreditinstitut har utställt på varandra.

47 §

Då ett skuldebrev och ett checkräknings- eller annat låneavtal inlämnas till statskontoret, ett kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen, en försäkringsanstalt, en pensionsanstalt, ett värdepappersförmedlingsföretag, ett utländskt kreditinstituts filial i Finland eller någon annan inrättning eller kassa som idkar lånerörelse, skall skuldebrevet eller avtalet, om för dem inte tidigare i samband med sökande av inteckning eller betalning har erlagts stämpelskatt till nedan stadgat belopp, beläggas med stämpel enligt kapitalets storlek för varje hel mark till följande belopp:

då de har utfärdats eller ingåtts på högst 9 månader, 1,5 procent om året,

då de har utfärdats eller ingåtts på längre tid än 9 månader eller skall betalas vid anfordran eller efter uppsägning, 1,5 procent.

51 §

Befriat från stämpelskatt, som skall betalas då fordringsbevis utfärdas eller inteckning söks, är fordringsbevis mot vilket av statsmedel eller ur någon statlig fond utges lån eller vilket utfärdas till en kommun, en kommunal fond, ett kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen eller till ett utländskt kreditinstituts filial i Finland för lån som beviljats av statsmedel eller ur någon statlig fond. Befriat från stämpelskatt är även ett fordringsbevis över ett sådant lån vilket en säkerhetsfond som avses i 55 § kreditinstitutslagen beviljar en bank eller ett utländskt kreditinstituts filial som hör till säkerhetsfonden eller en bank eller ett utländskt kreditinstituts filial beviljar sin säkerhetsfond eller en andelsbank beviljar den affärsbank som är andelsbankernas centrala finansiella institut eller en sparbank den affärsbank som är sparbankernas centrala finansiella institut. Likaså är fordringsbevis över lån som av folkpensionsanstaltens medel har beviljats för bostadsbyggande, över lån som beviljats enligt landsbygdsnäringslagen (1295/90), över lån som avses i lagen om studiestöd (65/94) samt över lån som beviljats av Kera Ab:s medel befriade från stämpelskatt.

13 kap.

**Förhandsbesked, ändringssökande och restitution
av stämpelskatt**

91 §

Den centralskattenämnd som avses i 69 § beskattningslagen kan på ansökan meddela förhandsbesked om skyldigheten enligt denna lag att betala stämpelskatt, om det anses vara av synnerlig vikt för sökanden eller om det med tanke på lagens tillämpning i andra likartade fall eller med hänsyn till enhetligheten i beskattningspraxis är viktigt att få saken avgjord.

I ansökan skall specificeras den fråga i vilken förhandsbesked söks och lämnas de uppgifter som behövs för att saken skall kunna avgöras.

Förhandsbesked meddelas för viss tid, dock

högst till utgången av kalenderåret efter det år då det meddelats. Förhandsbesked som vunnit laga kraft skall på yrkande av den skattskyldige eller ansvarsskyldige med bindande verkan tillämpas under den tid för vilken det meddelats. Om ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 99 § beskattningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Stämpelskatt som innan denna lag trätt i kraft har betalats för fordringsbevis över studielån som avses i lagen om studiestöd (65/94) återbärs till låntagaren på ansökan, som riktas till länsskatteverket. På skuldebrev över lån som beviljats för studieåret 1993-1994 tillämpas dock de stadganden som gäller då denna lag träder i kraft.

Helsingfors den 29 april 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister Ilkka Kanerva

Lag

om ändring av lagen angående stämpelskatt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/43) 15 §, 47 § 1 mom., 51 § 1 mom. och rubriken för 13 kap.,

av dessa lagrum 15 § sådan den lyder i lag av den 13 november 1992 (1033/92), 47 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 20 december 1991 (1555/91) och 51 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 26 juni 1992 (555/92), och

fogas till lagen i stället för den 91 § som upphävts genom lag av den 15 augusti 1980 (608/80) en ny 91 §, som samtidigt överförs till 13 kap., som följer:

Gällande lydelse

15 §

Befriade från stämpelskatt enligt 14 § är: handlingar som utfärdats i stället för dödade handlingar, om dessa bevisligen har varit försedda med stadgad stämpel,

duplett av handling,

anmälan till understödskasseregistret *samt* växel som skall betalas utom Finland, en med vederbörlig stämpel försedd duplett av växel samt av penninginrättning utställd egen växel som är avsedd för förmedling av betalningar och dessutom

växlar som *depositionsbanker*, kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (1544/91), värdepappersförmedlingsföretag, försäkringsanstalter och i Finland belägna filialkontor till utländska kreditinrättningar har utställt på varandra.

47 §

Då en skuldsedel och ett checkräknings- eller annat låneavtal inlämnas till statskontoret, *en depositionsbank*, kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet, försäkringsanstalt, pensionanstalt, ett värdepappersförmedlingsföretag, en utländsk kreditinrättnings filialkontor i Finland eller någon annan inrättning eller kassa som idkar lånerörelse, skall skuldsedeln eller avtalet, om för dem inte tidigare i samband med sökande av in-teckning eller betalning har erlagts stämpelskatt till nedan stadgat belopp, beläggas med stämpel enligt kapitalets storlek för varje hel mark till följande belopp:

Föreslagen lydelse

15 §

Befriade från stämpelskatt enligt 14 § är:

1) handlingar som utfärdats i stället för dödade handlingar, om dessa bevisligen har varit försedda med stadgad stämpel,

2) duplett av handling,

3) anmälan till understödskasseregistret,

4) växel som skall betalas utom Finland, en med vederbörlig stämpel försedd duplett av växel samt av penninginrättning utställd egen växel som är avsedd för förmedling av betalningar *samt*

5) växlar som *kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen (1607/93)*, värdepappersförmedlingsföretag, försäkringsanstalter och i Finland belägna *filialer* till utländska *kreditinstitut* har utställt på varandra.

47 §

Då ett skuldebrev och ett checkräknings- eller annat låneavtal inlämnas till statskontoret, *ett kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen*, *en försäkringsanstalt*, *en pensionsanstalt*, *ett värdepappersförmedlingsföretag*, *ett utländskt kreditinstituts filial* i Finland eller någon annan inrättning eller kassa som idkar lånerörelse, skall skuldebrevet eller avtalet, om för dem inte tidigare i samband med sökande av in-teckning eller betalning har erlagts stämpelskatt till nedan stadgat belopp, beläggas med stämpel enligt kapitalets storlek för varje hel mark till följande belopp:

Gällande lydelse

då de har utfärdats eller ingåtts på högst 9 månader, 1,5 procent om året,

då de har utfärdats eller ingåtts på längre tid än 9 månader eller skall betalas vid anfordran eller efter uppsägning 1,5 procent.

51 §

Befriat från stämpelskatt, som skall betalas då fordringsbevis utfärdas eller inteckning söks, är fordringsbevis mot vilket av statsmedel eller ur någon statlig fond utges lån eller vilket utfärdas till en kommun, kommunal fond, *depositionsbank*, kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet eller till en utländsk kreditinrättnings filialkontor i Finland för lån som beviljats av statsmedel eller ur någon statlig fond. Befriat från stämpelskatt är även ett fordringsbevis för ett sådant lån vilket en säkerhetsfond som avses i 48 § lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90) beviljar en bank eller ett utländsk kreditinstituts filial som hör till säkerhetsfonden eller en bank eller ett utländskt kreditinstituts filial beviljar sin säkerhetsfond eller en andelsbank beviljar Andelsbankernas Centralbank Ab eller en sparbank beviljar Sparbankernas Centralaktiebank. Likaså är fordringsbevis över lån som har beviljats för bostadsbyggande av folkpensionsanstaltens medel, över lån som beviljats enligt landsbygdsnäringslagen (1295/90), över lån som avses i lagen om studiestöd (28/72) eller lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) samt över lån som beviljats av Kera Ab:s medel befriade från stämpelskatt.

13 kap.

**Ändringssökande och restitution
av stämpelskatt**

Föreslagen lydelse

då de har utfärdats eller ingåtts på högst 9 månader, 1,5 procent om året,

då de har utfärdats eller ingåtts på längre tid än 9 månader eller skall betalas vid anfordran eller efter uppsägning, 1,5 procent.

51 §

Befriat från stämpelskatt, som skall betalas då fordringsbevis utfärdas eller inteckning söks, är fordringsbevis mot vilket av statsmedel eller ur någon statlig fond utges lån eller vilket utfärdas till en kommun, en kommunal fond, *ett kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen* eller till *ett utländskt kreditinstituts filial* i Finland för lån som beviljats av statsmedel eller ur någon statlig fond. Befriat från stämpelskatt är även ett fordringsbevis över ett sådant lån vilket en säkerhetsfond som avses i 55 § *kreditinstitutslagen* beviljar en bank eller ett utländskt kreditinstituts filial som hör till säkerhetsfonden eller en bank eller ett utländskt kreditinstituts filial beviljar sin säkerhetsfond eller en andelsbank beviljar *den affärsbank som är andelsbankernas centrala finansiella institut* eller en sparbank *den affärsbank som är sparbankernas centrala finansiella institut*. Likaså är fordringsbevis över lån som av folkpensionsanstaltens medel har beviljats för bostadsbyggande, över lån som beviljats enligt landsbygdsnäringslagen (1295/90), över lån som avses i lagen om studiestöd (65/94) samt över lån som beviljats av Kera Ab:s medel befriade från stämpelskatt.

13 kap.

**Förhandsbesked, ändringssökande och restitution
av stämpelskatt**

91 §

Den centralskattenämnd som avses i 69 § beskattningslagen kan på ansökan meddela förhandsbesked om skyldigheten enligt denna lag att betala stämpelskatt, om det anses vara av synnerlig vikt för sökanden eller om det med tanke på lagens tillämpning i andra likartade fall eller med hänsyn till enhetligheten i beskattningspraxis är viktigt att få saken avgjord.

I ansökan skall specificeras den fråga i vilken

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

förhandsbesked söks och lämnas de uppgifter som behövs för att saken skall kunna avgöras.

Förhandsbesked meddelas för viss tid, dock högst till utgången av kalenderåret efter det år då det meddelats. Förhandsbesked som vunnit laga kraft skall på yrkande av den skattskyldige eller ansvarsskyldige med bindande verkan tillämpas under den tid för vilken det meddelats. Om ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 99 § beskattningsslagen.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Stämpelskatt som innan denna lag trätt i kraft har betalats för fordringsbevis över studielån som avses i lagen om studiestöd (65/94) återbärs till låntagaren på ansökan, som riktas till länsskatteverket. På skuldebrev över lån som beviljats för studieåret 1993-1994 tillämpas dock de stadganden som gäller då denna lag träder i kraft.
